Ioana Vintilă-Rădulescu

SECTORUL DE ROMANISTICĂ AL INSTITUTULUI DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

În seria numerelor speciale ale revistei „Limba română” pe anul 2009 consacrate pe rând sectoarelor Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, cu prilejul împlinirii a 60 de ani de existență a acestuia, şi îngrijite de fiecare dintre ele, a venit acum rândul celui de romanistică.

Sectorul îşi datorează înfiinţarea, în 1959, acad. Iorgu Iordan, principalul reprezentant al romanisticii româneşti. În aceşti 50 de ani, Sectorul a fost condus succesiv de acad. Iorgu Iordan (1959–1967), acad. Marius Sala (1967–1994) şi de mine (din 1994 – şi în prezent), primii doi rămânând, pe rând, mentori de netăgăduit ai Sectorului şi după ce au încetat să-l mai dirijeze formal.

Sectorul a inclus un timp şi limbile clasice sau a devenit practic, la un moment dat, cel puţin sub aspect administrativ, un sector de limbi străine, înglobând şi rămăşiţele sectorului de slavistică, dispărut între timp.

În cele ce urmează voi prezenta însă pe scurt exclusiv lucrările de lingvistică romanică ale membrilor Sectorului, lăsând de o parte contribuţiile lor în alte domenii[1], fără a face distincţie între lucrările de plan şi cele elaborate în afara planului de cercetare şi îmbinând, în măsura posibilului, criteriul tematic cu cel cronologic. Din acest ultim punct de vedere, cred că se poate vorbi de succedarea, *grosso modo*, a trei generaţii de romanişti, care se suprapun însă în parte, asigurând continuitatea activităţii Sectorului.

Prima generaţie

Mai ales în prima perioadă a existenţei sale, Sectorul a fost cu adevărat un departament de lingvistică romanică comparată, datorită atât orientării date de acad. Iorgu Iordan, cât şi faptului că, sub conducerea acestuia, membrii Sectorului s-au specializat, fiecare, în alt idiom romanic, acoperind toată aria romanităţii. Această primă generaţie a urmat în Sector, înainte de venirea mea în Institut, o adevărată şcoală sub îndrumarea directă a acad. Iorgu Iordan, suplinindu-se astfel cele ce nu se putuseră învăţa în facultate.

[1] Pentru detalii privind membrii sectorului şi activitatea lor v. Marius Sala, *Sectorul de limbi romanice şi clasice*, în Mioara Avram, Marius Sala, Ioana Vintilă-Rădulescu (coord.), *Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, 50 de ani de existenţă (1949–1999),* Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1999, p. 147–164, şi Teodora Codiţă, Ioana Vintilă-Rădulescu, *Sectorul de limbi romanice, 1999–2009,* în Ioana Vintilă-Rădulescu (coord.), *Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. 60 de ani de existenţă (1949–2009)*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, [2009], p. 226–253.

LR, LIX, nr. 1, p. 5–98, Bucureşti, 2010

BDD-A552 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.81 (2026-11-17 10:48:20 UTC)

Primul şi cel mai important rod al acestei munci îl reprezintă monumentala *Crestomaţie romanică* (1962–1974), coordonată de acad. Iorgu Iordan şi însumând cinci tomuri de mari dimensiuni. Pe lângă nucleul constant, cel puţin până la un moment dat, al Sectorului – format din Maria Iliescu, Liliana Macarie, Constant Maneca, Marius Sala, Florenţa Sădeanu –, această lucrare colectivă a avut autori puţin diferiţi de la un volum la altul[2], la ea colaborând şi persoane din afara Sectorului şi a Institutului. De altfel, conlucrarea cu membri ai altor sectoare, precum şi cu specialişti de la catedrele de limbi romanice ale Universităţii din Bucureşti avea să rămână o caracteristică a lucrărilor colective elaborate sub egida Sectorului.

Deşi proiectata nouă ediţie a *Crestomaţiei,* cu aducerea ei la zi şi cu traducerea comentariilor într-o limbă de circulaţie internaţională, la care s-a lucrat ulterior în Sector sub conducerea acad. Marius Sala, nu s-a putut finaliza, versiunea ei românească a fost şi este folosită la secţiile de limbi romanice ale multor universităţi din lume, unde limba română a devenit tot mai bine cunoscută.

Dintre lucrările individuale având ca autori reprezentanţi ai acestei prime generaţii a membrilor Sectorului se remarcă studiile privitoare la existenţa, aproape ignorată anterior, a unor idiomuri romanice occidentale vorbite pe teritoriul României: iudeospaniola (Marius Sala, 1970, 1971) şi friulana (Maria Iliescu, 1972); volumele care le-au fost consacrate, dezvoltând tezele de doctorat ale autorilor, au fost redactate în limba franceză şi publicate în colaborare cu edituri din străinătate, ceea ce le-a asigurat o bună difuzare.

A doua generaţie

Realizarea principală a generaţiei următoare a Sectorului în domeniul lingvisticii romanice comparate a constituit-o *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice* (1988), lucrare elaborată în concepţia şi sub conducerea acad. Marius Sala. În acest studiu sunt avute în vedere toate idiomurile romanice majore, prin capitole semnate în majoritate de mai tinerii, pe atunci, membri ai Sectorului specializaţi în aceste limbi. Selectate după criterii comune, inventarele comparate au servit şi la elaborarea unor capitole de sinteză privind nucleul lexical cel mai important la nivel romanic. În ciuda redactării ei în limba română, lucrarea a fost folosită ca punct de plecare pentru diverse teze de licenţă şi de doctorat în mai multe universităţi din România şi din lume. Merită să fie menţionat şi un detaliu în legătură cu publicarea acestui volum, care risca să fie compromisă din cauza interdicţiei de semnătură, de către cenzura vremii, pentru una dintre autoare, Maria Iliescu, plecată ulterior din ţară (deşi în condiţii legale). Apariţia lucrării nu a fost posibilă decât printr-o stratagemă a coordonatorului şi a Editurii, care au inclus numele acesteia numai cu iniţiala prenumelui, M. Iliescu.

[2] Sectorul n-a putut beneficia însă în continuare de aportul unora dintre autorii din Institut ai *Crestomaţiei* (ca Nicolae Dănilă, Cristina Micuşan, Daniela Rădulescu ş.a.), care au plecat pe rând din Institut sau din ţară.

BDD-A552 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.81 (2026-11-17 10:48:20 UTC)

O altă lucrare consacrată ansamblului romanității este *Enciclopedia limbilor romanice* (1989), elaborată cu concursul unor colegi din afara Sectorului şi a Institutului, în care sunt prezentate, în articole de dicționar, latina ca sursă a limbilor romanice, diferitele idiomuri romanice şi varietățile lor, primele atestări ale acestora, precum şi diversele componente din domeniul foneticii şi fonologiei, morfologiei, sintaxei şi lexicului, în evoluția de la latină la limbile romanice.

Dintre domeniile Romaniei, cel hispanic s-a bucurat de o atenție specială în cadrul Sectorului, mai ales prin două lucrări colective consacrate spaniolei americane, *El léxico indígena del español americano* (1977) şi *El español de América* (1982), dintre care cea dintâi a fost distinsă cu Premiul Centenarului Academiei Mexicane pentru lingvistică hispanică. Ambele au fost redactate, după cum se vede din titlurile lor, în limba spaniolă şi, mai mult, au fost publicate în țări din America Latină, ceea ce le-a asigurat o bună circulație în lumea specialiştilor din domeniu. Realizarea lor a fost posibilă în România datorită faptului că, prin strădania acad. Marius Sala, s-a creat în Sector cea mai bogată bibliotecă de studii privitoare la spaniola americană. Şi tot acad. Marius Sala a fost acela care a conceput criteriile după care să poată fi apreciată ponderea diverselor straturi etimologice ale lexicului acestei varietăți a limbii spaniole, mai puțin studiate exhaustiv în lume până la acea dată[3].

Din domeniul hispanic s-a ocupat de limba catalană, din această a doua generație, şi Jana Balacciu Matei (pensionată, din păcate, prea devreme), care a devenit o excelentă traducătoare de literatură din această limbă, lucru pentru care a primit importante distincții catalane.

Dintr-o serie concepută de acad. Marius Sala şi cuprinzând prezentări ale unor limbi romanice mai puțin cunoscute, la vremea aceea, în România, fac parte cele dedicate catalanei (Liliana Macarie, 1980), occitanei (Ioana Vintilă-Rădulescu, 1981) şi portughezei (Maria Theban, 1979, şi Mariana Ploae Hanganu, 1981).

Unor membri ai celei de a doua generații de romaniști li se datorează şi pachetul de teze de doctorat consacrate, tot la sugestia acad. Marius Sala, diferitelor creole romanice, privite mai ales – în condițiile studierii lor tot departe de locurile în care se vorbesc – din perspectiva factorilor interni ai evoluției lor: creola franceză (Ioana Vintilă-Rădulescu), creola portugheză (Mariana Ploae-Hanganu) şi papiamentu (Dan Munteanu).

Trebuie evidențiate în mod deosebit şi cele două volume publicate, la solicitarea prestigioasei edituri Mouton din Olanda, în seriile *Janua Linguarum, Series Critica* şi, respectiv, *Trends in Linguistics, State-of-the Art,* cu privire la creola franceză (Ioana Vintilă-Rădulescu, 1976) şi la iudeospaniolă (Marius Sala, 1976) – devenite lucrări de referință fiecare în domeniul său.

Sunt de menționat, de asemenea, tezele de doctorat privitoare la lexicul limbii sarde a Ioanei Nichita (1998) – silită, „în vremurile de tristă amintire", să

[3] Din păcate, şi colectivul de hispanistică s-a redus drastic prin plecarea din Institut sau din țară a lui Dan Munteanu, a Gabrielei Necheş şi a Tudorei Şandru Olteanu/Mehedinți.

BDD-A552 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.81 (2026-11-17 10:48:20 UTC)

părăsească Institutul –, respectiv la sintaxa propoziției portugheze în perspectivă romanică a Mariei Theban (finalizată abia în 2002).

Un loc aparte ocupă în acest context colaborarea Domniței Tomescu la proiectul internațional PatRom privitor la numele de persoană în limbile romanice, inclusiv în română (*Dictionnaire historique de l'anthroponymie romane (PatRom),* 1997, 2004, 2007).

Din aceste două prime generații, Maria Grossmann, Maria Iliescu, Marinella Lőrinczi, Dan Munteanu au părăsit țara, ajungând profesori la prestigioase universități din străinătate.

A treia generație

Lucrarea cea mai recentă de lingvistică romanică comparată a Sectorului este *Dictionnaire des emprunts latins dans les langues romanes* (2004), inițiată la sugestia acad. Marius Sala, coordonată de Sanda Reihneimer Rîpeanu (care a lucrat un timp şi în Sector) şi realizată de asemenea cu participarea altor cadre didactice de la Universitatea din Bucureşti. Este vorba de un pandant al dicționarului etimologic al lui Wilhelm Meyer-Lübke: dacă acela privea cu precădere, dintre elementele latine, pe cele moştenite, lucrarea citată se referă la elementele latineşti savante. Ea are avantajul, față de lucrările de lingvistică romanică comparată ale Sectorului menționate anterior, de a fi fost redactată în limba franceză, şi a fost foarte bine primită şi în străinătate. S-a realizat astfel un deziderat constant al mentorilor noştri, care subliniau necesitatea publicării de studii în limbi străine, pentru a face mai bine cunoscute în afara limitelor țării limba română şi lingvistica românească.

În acelaşi scop este în curs de aducere la zi şi de traducere în vederea publicării în limba franceză, sub coordonarea Sandei Reinheimer Rîpeanu, *Enciclopedia limbilor romanice*.

Sub conducerea Valeriei Neagu s-a finalizat *Dicționarul frazeologic spaniol-român* (2008), existând şi intenția redactării perechii sale, român-spaniol; de asemenea, s-a reluat *Dicționarul spaniolei americane,* care nu-şi găsise un editor la vremea redactării lui.

Dintre lucrările în curs, menționez culegerea cuvintelor recente din română pe baza atestărilor din presă, efectuată, la inițiativa mea, de Ana-Maria Barbu, în cadrul *Observatorului român de neologie*, care se încadrează în proiectul internațional NeoRom privind acest aspect în toate limbile romanice (cu privire la care a se vedea în prezentul număr articolul Anei-Maria Barbu, *Baza de date românească din cadrul platformei Neorom*).

Antonia Ciolac, Teodora Codiță şi Nicoleta Petuhov alcătuiesc, sub conducerea acad. Marius Sala, *Bibliografia lucrărilor străine cu referiri la limba română,* având în vedere în special spațiul romanic.

Evoluția din ultimul deceniu a Sectorului de romanistică reflectă însă în mic ceea ce s-a petrecut cu o parte a Institutului în acest interval. Fără a invoca „greaua moştenire" a perioadei anterioare, nu pot să nu constat efectele unor factori care n-au fost întru totul favorabili dezvoltării romanisticii româneşti. Pe de o parte,

BDD-A552 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.81 (2026-11-17 10:48:20 UTC)

„comanda socială” a avut în vedere cu precădere elaborarea în cadrul Institutului a unor lucrări fundamentale privitoare la limba română. Pe de altă parte, editurile caută lucrări vandabile, destinate marelui public. De asemenea, după o întreagă perioadă în care nu s-au făcut prea multe angajări în Institut, lipsindu-l în mare măsură de foarte necesara generație de mijloc, cercetătorii nou-recrutați nu sunt absolvenți de limbi romanice ca primă specialitate, ci de limba română, iar specialitatea lor B este aproape în toate cazurile aceeaşi – franceza. În fine, intervine şi presiunea factorului material, care îi face pe majoritatea lor să-şi folosească timpul liber pentru a recurge la expediente spre a-şi rotunji salariile modeste. A crescut de asemenea fluctuația efectivului de cercetători, pentru unii Institutul fiind o trambulină spre învățământul superior sau un popas înainte de opțiunea pentru alte locuri de muncă, în țară sau în străinătate. O altă tendință este aceea a fragmentării normei de cercetare între mai multe teme ale Sectorului sau ale Institutului, prin colaborarea la lucrări care depăşesc limitele unui anume compartiment administrativ. Ca urmare, în mod paradoxal, în această epocă, în care deplasările şi bursele în străinătate se realizează cu mult mai multă uşurință, situația fericită anterioară a specializării în câte una dintre limbile romanice nu se regăseşte totuşi la cea de a treia generație de romaniști din Sector.

Pe de o parte se poate vorbi de o oarecare îngustare, în ultima vreme, a domeniilor de cercetare ale Sectorului, care s-a axat parțial pe probleme predominant ale limbii române ca limbă romanică. Este de subliniat însă faptul că orientarea Sectorului a avut dintotdeauna în vedere, în tradiția lingvisticii din România, tema permanentă a locului limbii române între limbile romanice.

Aceasta explică, printre altele, după mai multe proiecte care nu au fost finalizate prin cărți, ci numai prin articole, inițierea în Sector, sub conducerea acad. Marius Sala, a marelui *Dicționar etimologic al limbii române*, în care, în mod firesc, tratarea elementului moştenit porneşte de la latină şi se bazează pe comparația cu celelalte idiomuri romanice.

Dintre lucrările personale ale acad. Marius Sala, în acelaşi sens, trebuie evidențiată introducerea sa în istoria limbii române în context romanic, pornind de la limba latină (1998; ed. a II-a, 2006), care a făcut o extraordinară carieră internațională, fiind publicată în străinătate în şase limbi: engleză (2005), franceză (1999), greacă (2008), italiană (2004), japoneză (2001) şi spaniolă (2002).

Sub coordonarea acad. Marius Sala, Iulia Barbu, Emanuela Dima şi Daniela-Luminița Teleoacă studiază lexicul latin moştenit al limbii române, iar Ana-Cristina Halichias, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coresponsabilă de volum) şi Gabriela Stoica sunt autoare ale unor capitole din vol. I al *Tratatului de istorie a limbii române,* coordonat de acad. Marius Sala, din care o primă parte priveşte latina dunăreană. În acelaşi timp, Domnița Tomescu elaborează secțiunile de onomastică românească din întregul *Tratat de istorie a limbii române*.

Este, într-o oarecare măsură, şi cazul pregătirii în Sector a ediției a II-a a *Dicționarului ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române* DOOM^2 (2005), care a răspuns la o comandă a conducerii Academiei Române şi la o necesitate a

BDD-A552 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.81 (2026-11-17 10:48:20 UTC)

societății româneşti. Elaborarea lui a avut în vedere şi fructificarea experienței dicționarelor similare ale limbilor romanice (şi neromanice) şi normarea, printre altele, a neologismelor latino-romanice din limba română, luând, de asemenea, parțial ca model, pentru normarea anglicismelor, tratamentul lor din celelalte limbi romanice.

În domeniul morfologiei verbale, Anei-Maria Barbu (2005) i se datorează ceea ce am putea numi un Bescherelle modern al limbii române.

Pe de altă parte se poate considera că au avut loc şi o lărgire şi o modernizare a ariei de preocupări a Sectorului. În acest sens trebuie menționate cercetările de semiotică, de filozofie a limbajului şi de mentalități datorate Marianei Neț, dintre ale cărei volume amintesc studiul, într-o viziune originală, consacrat unui scriitor francez, Alexandre Dumas (2008), care s-a bucurat de o bună primire în străinătate.

Este vorba însă, mai ales, de inițierea unor studii de terminologie, care, în sensul actual al termenului, nu figurase printre preocupările Institutului. Astfel, Antonia Ciolac, Teodora Codiță şi Nicoleta Petuhov au lucrat la glosare de terminologie panromanice elaborate sub egida Réseau Panroman de Terminologie (Realiter); pentru alte două glosare panromanice elaborate sub coordonarea mea, v. în volumul de față semnalările *Lexique panlatin des chariots de manutention* şi *Vocabulaire panlatin de la nanotechnologie*.

Dintre proiectele în curs, evidențiez o altă lucrare de terminologie, *Dicționarul termenilor oficializați prin legislație* (DOF)*,* coordonat de mine, care este conectat la problema de actualitate a *acquis*-ului european.

Este de semnalat şi cuprinderea altor limbi decât cele romanice, dar care pun probleme în parte comune, prin *Dicționarul cuvintelor străine* (DICES) neadaptate din limba română, coordonat tot de mine şi aflat în faza de efectuare a corelațiilor şi de pregătire pentru tipar.

La aceste teme lucrează, integral sau parțial, majoritatea membrilor Sectorului. Prin aceste lucrări, limba română va dispune de instrumente de lucru comparabile cu cele existente pentru alte limbi romanice (*Dictionnaire des termes officiels,* respectiv *Dizionario delle parole straniere nella lingua italiana* etc.).

LISTĂ SELECTIVĂ DE LUCRĂRI

Crestomație romanică, întocmită sub conducerea acad. Iorgu Iordan de: Mioara Avram, Nicolae Dănilă, Florica Dimitrescu, Valeria Guțu-Romalo, Maria Iliescu, Liliana Macarie, Constant Maneca, Maria Manoliu, Alexandru Niculescu, Marius Sala, Florența Sădeanu, Sanda Stavrescu, Mirela Teodorescu, vol. I; *Crestomație romanică*, întocmită sub conducerea acad. Iorgu Iordan de: Mioara Avram, Nicolae Dănilă, Valeria Guțu-Romalo, Maria Iliescu, Liliana Macarie, Constant Maneca, Maria Manoliu, Marius Sala, Florența Sădeanu, Mirela Teodorescu; vol. II, *Secolele al XVII-lea – al XVIII-lea*; *Crestomație romanică*, întocmită sub conducerea acad. Iorgu Iordan de: Mioara Avram, Matilda Caragiu-Marioțeanu, Nicolae Dănilă, Valeria Guțu-Romalo, Maria Iliescu, Liliana Macarie, Constant Maneca, Maria Manoliu, Cristina Micuşan, Alexandru Niculescu, Daniela Rădulescu, Sanda Reinheimer, Marius Sala, Florența Sădeanu, Sanda Stavrescu, Mirela Teodorescu, vol. III, *Secolele al XIX-lea–al XX-lea*, partea I; *Crestomație romanică*, întocmită sub conducerea acad. Iorgu Iordan de: Mioara Avram, Matilda Caragiu-Marioțeanu, Nicolae Dănilă, Valeria Guțu-Romalo, Maria Iliescu,

BDD-A552 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.81 (2026-11-17 10:48:20 UTC)

Liliana Macarie, Constant Maneca, Maria Manoliu Manea, Alexandru Niculescu, Daniela Rădulescu, Sanda Reinheimer-Rîpeanu, Marius Sala, Florenţa Sădeanu, Sanda Stavrescu, Mirela Teodorescu; vol. III, *Secolele al XIX-lea–al XX-lea*, partea a II-a; *Crestomaţie romanică*, întocmită sub conducerea acad. Iorgu Iordan de: Mioara Avram, Matilda Caragiu-Marioţeanu, Nicolae Dănilă, Valeria Guţu-Romalo, Maria Iliescu, Liliana Macarie, Constant Maneca, Maria Manoliu-Manea, Alexandru Niculescu, Daniela Rădulescu, Sanda Reinheimer, Marius Sala, Florenţa Sădeanu, Sanda Stavrescu, Mirela Teodorescu; vol. III, *Secolele al XIX-lea–al XX-lea*, partea a III-a, Editura Academiei, Bucureşti, 1962, XV + 884 p.; 1965, X + 1.212 p.; 1968, 1.332 p.;1971, 908 p.; 1974, 1.058 p.

Ana-Maria Barbu, *Conjugarea verbelor româneşti*. *Dicţionar. 7500 de verbe româneşti grupate pe clase de conjugare*, Editura Coresi, Bucureşti, 2005, 263 p.; ed. a II-a, 2006; ed. a III-a, 2007; ed. a IV-a, revăzută, 2007; ed. a V-a, revăzută, 2009.

Dictionnaire des emprunts latins dans les langues romanes, autori: Jana Balacciu-Matei, Cristina Halichias, Coman Lupu, Cristian Moroianu, Alexandra Nicolescu, Victoria Popovici, Sanda Reinheimer Rîpeanu (redactor responsabil), Oana Sălişteanu Cristea, Maria Theban, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2004, 456 p.(Premiul *Timotei Cipariu* al Academiei Române)

Dictionnaire historique de l'anthroponymie romane (PatRom). Présentation d'un projet (autor din Sector: Domniţa Tomescu), Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 1997, 370 p.

Dictionnaire historique de l'anthroponymie romane, Patronymica Romanica (PatRom), volume II/1 *L'homme et les parties du corps humains (première partie)* (autor din Sector: Domniţa Tomescu), Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 2004, 806 p.

Dictionnaire historique de l'anthroponymie romane, Patronymica Romanica (PatRom), volume I/1 *Introductions, Cahier de normes redactionnelles, Bibliographies* (autor din Sector: Domniţa Tomescu), Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 2007, 285 p.

Dicţionar frazeologic spaniol-român (coordonator: Valeria Neagu; autori: Valeria Neagu, Maria Gabriela Necheş, Tudora Şandru Mehedinţi, Maria Melania Albu), Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2008, 632 p.

Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române [DOOM^2], ed. a II-a revăzută şi adăugită. Lucrarea a fost elaborată în cadrul Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" din Bucureşti de: Cristiana Aranghelovici, Jana Balacciu-Matei, Mioara Popescu, Marina Rădulescu Sala, Ioana Vintilă-Rădulescu. Coordonator: Ioana Vintilă-Rădulescu, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005, CIV + 872 p**.** (Premiul *Bogdan Petriceicu Hasdeu* al Academiei Române)

Enciclopedia limbilor romanice de: Mioara Avram, Jana Balacciu-Matei, Alexandra Cuniţă, I. Fischer, Christian Ionescu, Sebastiana Popescu-Fischer, Sanda Reinheimer Rîpeanu, Marius Sala, Oana Sălişteanu-Cristea, Ion Toma, Mariana Tuţescu, Laura Vasiliu, Ioana Vintilă-Rădulescu. Coordonator: Marius Sala, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989, 336 p. (Premiul *Timotei Cipariu* al Academiei)

Liliana Macarie, *Limba catalană. Fonologie. Morfologie. Vocabular*, Tipografia Universităţii Bucureşti, 1980, 322 p.

Dan Munteanu, *El papiamento, lengua criolla hispánica*, Gredos, Madrid, 1996, 518 p.

Dan Munteanu, *El Papiamentu, origen, evolución y estructura*, Universitätsverlag Dr. N. Brockmeyer, Bochum, 1991, 224 p.

Mariana Neţ, *Alexandre Dumas , écrivain du 21e siècle : « L'impatience du lendemain »,* L'Harmattan, Paris, 2008, 317 p.

Ioana Nichita, *Complexul insulei. Fizionomia lexicului sard*, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 1998, 246 p.

Mariana Ploae-Hanganu, *Português contemporâneo. Fonologia. Vocabulario*, Tipografia Universităţii din Bucureşti, 1981, 216 p.

Marius Sala, Απο τα λατινικα στα ρουμανικα [versiune în limba greacă a cărţii *De la latină la română*], Atena, 2008, 176 p.

Marius Sala, *Dal latino al romeno. Introduzione ad una storia della lingua romena.* Traduzione e note di Roberto Merlo, Alessandria, Edizioni dell'Orso, 2004, XIII + 300 p. (*La colonna infinita.* Collana di studi e testi romeni diretta da Marco Cugno e Roberto Scagno 7).

BDD-A552 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.81 (2026-11-17 10:48:20 UTC)

Marius Sala, *De la latină la română*. Redactor: Jana Balacciu-Matei, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1998, 163 p. (col. *Limba română* 1); ed. a II-a revăzută, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2006, 185 p.
Marius Sala, *Del latín al rumano*. Tradución española por Valeria Neagu, Unión Latina, Univers Enciclopedic, Paris – Bucureşti, 2002, 194 p.
Marius Sala, *Du latin au roumain*. Traduction de Claude Dignoire, L'Harmattan, Editura Univers Enciclopedic, Paris, Bucarest, 1999, 188 p.
Marius Sala, *Estudios sobre el judeoespañol de Bucarest*, Universidad Nacional Autónoma de México, México, 1970, 200 p.
Marius Sala, *Le judéo-espagnol*, Mouton, Haga – Paris, 1976, XI + 114 p. (*Trends in Linguistics. State-of-the-Art Reports,* 7).
Marius Sala, *From Latin to Romanian: The Historical Development of Romanian in a Comparative Romance Context,* University of Mississippi, 2005, XIII + 168 p. (*Romance Monographs,* 63).
Marius Sala, *Phonétique et phonologie du judéo-espagnol de Bucarest*, [traducere de Ioana Vintilă-Rădulescu], Mouton, Haga – Paris, 1971, 224 p.
Marius Sala, *Ratengo kara rūmaniago e. Rūmaniagoshi* [versiune japoneză a cărții *De la latină la română,* traducător Taigo Ito], Osaka University of Foreign Studies, Osaka, 2001, 188 p.
Marius Sala, Dan Munteanu, Valeria Neagu, Tudora Şandru-Olteanu, *El español de América*, t. I, *Léxico*, Bogotá, 1982, 2 vol., XXIII + 624 + 498 p.
Marius Sala, Dan Munteanu, Valeria Neagu, Tudora Şandru-Olteanu*, El léxico indígena del español americano. Apreciaciones sobre su vitalidad*, Academía Mexicana, Editura Academiei, México – Bucureşti, 1977, 198 p. (*Premio del Centenarío de la Academía Mexicana, Lingüística Hispánica,* 1975).
Maria Theban, *Português contemporâneo. Morfologia*, Tipografia Universității din Bucureşti, 1979, 292 p.
Maria Theban, *Sintaxa propoziției portugheze în perspectivă romanică*, Editura Universității din Bucureşti, 2002, 180 p. (Premiul *Bogdan Petriceicu Hasdeu* al Academiei Române).
Ioana Vintilă-Rădulescu, *Introducere în studiul limbii occitane (provensale)*, Tipografia Universității din Bucureşti, 1981, 288 p.
Ioana Vintilă-Rădulescu, *Le Créole français*, Mouton, Haga – Paris, 1976, 212 p. (*Janua Linguarum, Series Critica, 17*).
Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice de: Mihaela Bîrlădeanu, Maria Iliescu, Liliana Macarie, loana Nichita, Mariana Ploae-Hanganu, Marius Sala, Maria Theban, Ioana Vintilă-Rădulescu. Coordonator Marius Sala, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, 630 p.

LE DÉPARTEMENT DE LINGUSTIQUE ROMANE DE L'INSTITUT DE LINGUISTIQUE «IORGU IORDAN – AL. ROSETTI»

(Résumé)

Le département des langues romanes de l'Institut de linguistique «Iorgu Iordan – Al. Rosetti» de Bucarest près l'Académie Roumaine a été créé en 1959 par le professeur Iorgu Iordan. Au fil des années, ses membres ont publié d'importantes contributions à la linguistique romane comparée, à l'étude de l'espagnol américain, des langues créoles romanes, etc., y compris à la place du roumain parmi les langues romanes.

Cuvinte-cheie: creolistică, hispanistică, romanistică, românistică.
Mots-clés: études créoles, linguistique hispanique, romane, roumaine.

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti"
Bucureşti, Calea 13 Septembrie nr. 13

BDD-A552 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.81 (2026-11-17 10:48:20 UTC)